

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς **1**
πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ **2**
τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁵ τῆς δόξης καὶ **3**
χαρακτήρ⁶ τῆς ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ
ρήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν⁸
ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς
μεγαλowsύνης⁹ ἐν ὑψηλοῖς,¹⁰ τοσοῦτ'¹¹ κρείττων¹² γενόμενος τῶν **4**
ἀγγέλων, ὅσα διαφορώτερον¹³ παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁴
ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ **5**
σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹⁵ τὸν **6**
πρωτότοκον¹⁶ εἰς τὴν οἰκουμένην¹⁷ λέγει, Καὶ προσκυνησάτωσαν
αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, **7**
Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς¹⁸
αὐτοῦ πυρὸς φλόγα: ¹⁹πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς **8**

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἥρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ μεγαλowsύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁰ ὑψηλός, high, lofty. ¹¹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ διάφορος, various, different. ¹⁴ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁶ πρωτότοκος, first-born. ¹⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁸ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ¹⁹ φλόξ, φλογός, ἡ, flame.

τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος¹ εὐθύτητος² ἢ ῥάβδος¹ τῆς
 βασιλείας σου. Ἐγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·³ 9
 διὰ τοῦτο ἔχρισέν⁴ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον⁵ ἀγαλλιάσεως⁶
 παρὰ τοὺς μετόχους⁷ σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν 10
 ἐθεμελίωσας,⁸ καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ 11
 ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·⁹ καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον
 παλαιωθήσονται,¹⁰ καὶ ὡσεὶ¹¹ περιβόλαιον¹² ἐλίξεις¹³ αὐτούς, καὶ 12
 ἀλλαγῇσονται·¹⁴ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ
 ἐκλείψουσιν.¹⁵ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε, Κάθου 13
 ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον¹⁶ τῶν
 ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ¹⁷ πνεύματα, εἰς 14
 διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν¹⁸
 σωτηρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως¹⁹ ἡμᾶς προσέχειν²⁰ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, 2
 μήποτε²¹ παραρρῶμεν.²² Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος 2
 ἐγένετο βέβαιος,²³ καὶ πᾶσα παράβασις²⁴ καὶ παρακοή²⁵ ἔλαβεν
 ἔνδικον²⁶ μισθαποδοσίαν,²⁷ πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα²⁸ τηλικαύτης 3

¹ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ² εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. ³ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁴ χρίω, ανoint. ⁵ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁶ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ⁷ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁸ θεμελιόω, lay a foundation, found. ⁹ διαμένω, remain, continue. ¹⁰ παλαιόω, make or become old, obsolete. ¹¹ ὡσεὶ, like, about. ¹² περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ¹³ ἐλίσσω, roll up, coil. ¹⁴ ἀλλάσσω, change, alter. ¹⁵ ἐκλείπω, fail, cease. ¹⁶ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁷ λειτουργικός, engaged in special service. ¹⁸ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁹ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ²⁰ προσέχω, take head of, attend to. ²¹ μήποτε, never, lest perchance. ²² παραρρέω, be washed away, drift away. ²³ βέβαιος, firm, secure. ²⁴ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ²⁵ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ²⁶ ἐνδικος, righteous, just. ²⁷ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²⁸ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ²⁹ τηλικαύτος, so great, so large.

ἀμελήσαντες¹ σωτηρίας; Ὅτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ
 τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,² 4
 συνεπιμαρτυροῦντος³ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν,⁴ καὶ
 ποικίλαις⁵ δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,⁶ κατὰ τὴν
 αὐτοῦ θέλησιν.⁷

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην⁸ τὴν μέλλουσαν, περὶ 5
 ἧς λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο⁹ δὲ πού¹⁰ τις λέγων, Τί ἐστίν 6
 ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη¹¹ αὐτοῦ; Ὁ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι
 ἐπισκέπη¹² αὐτόν; Ἠλάττωσας¹³ αὐτὸν βραχύ¹⁴ τι παρ' 7
 ἀγγέλους: δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας¹⁵ αὐτόν: πάντα ὑπέταξας 8
 ὑποκάτω¹⁶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξει αὐτῷ τὰ
 πάντα, οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον.¹⁷ Νῦν δὲ οὐπω¹⁸
 ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ βραχύ¹⁴ τι παρ' 9
 ἀγγέλους ἡλαττωμένον¹³ βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹⁹ τοῦ
 θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,¹⁵ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ
 παντὸς γεύσεται²⁰ θανάτου. Ἐπρεπεν²¹ γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ 10
 πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα,
 τὸν ἀρχηγὸν²² τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων¹⁹ τελειῶσαι.²³ 11

¹ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ² βεβαιόω, confirm, secure. ³ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ⁴ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁵ ποικίλος, varied, manifold. ⁶ μερισμός, οὐ, ὅ, division, distribution. ⁷ θέλησις, εως, ἡ, will, willing. ⁸ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹⁰ πού, somewhere, about. ¹¹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹² ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹³ ἐλαττώω, make lower, decrease. ¹⁴ βραχύς, short, little. ¹⁵ στεφανόω, crown, reward. ¹⁶ ὑποκάτω, under, below. ¹⁷ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹⁸ οὐπω, not yet. ¹⁹ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ²⁰ γεύομαι, taste, experience. ²¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ²² ἀρχηγός, οὐ, ὅ, founder, leader. ²³ τελειόω, fill, fulfill.

Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων¹ καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι,¹ ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν
 αἰτίαν² οὐκ ἐπαισχύνεται³ ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, 12
 Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
 ὑμνήσω⁴ σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιηθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ 13
 πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ⁵ οὖν τὰ 14
 παιδιά κεκοινωνήκεν⁶ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς
 παραπλησίως⁷ μετέσχεν⁸ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
 καταργήσῃ⁹ τὸν τὸ κράτος¹⁰ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν
 διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ¹¹ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ 15
 παντὸς τοῦ ζῆν ἐνοχοὶ¹² ἦσαν δουλείας.¹³ Οὐ γὰρ δήπου¹⁴ 16
 ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,¹⁵ ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ
 ἐπιλαμβάνεται.¹⁵ Ὅθεν¹⁶ ὥφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς 17
 ὁμοιωθῆναι,¹⁷ ἵνα ἐλεήμων¹⁸ γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ
 πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι¹⁹ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ 18
 γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις
 βοηθῆσαι.²⁰

¹ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ² αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ³ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ⁴ ὑμνέω, sing to, praise. ⁵ ἐπεὶ, when, since. ⁶ κοινωνέω, have a share of, share. ⁷ παραπλησίως, similarly, likewise. ⁸ μετέχω, partake of, share in. ⁹ καταργέω, make ineffective, abolish. ¹⁰ κράτος, οὐς, τό, power, dominion. ¹¹ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ¹² ἐνοχος, involved in, liable. ¹³ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ¹⁴ δήπου, of course, surely. ¹⁵ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁶ ὅθεν, from where, from which. ¹⁷ ὁμοίω, make like, liken. ¹⁸ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ¹⁹ ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. ²⁰ βοηθέω, come to the aid of.

Ὅθεν,¹ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως² ἐπουρανίου³ μέτοχοι,⁴ **3**
 κατανοήσατε⁵ τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας⁶ ἡμῶν
 Ἰησοῦν χριστόν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ **2**
 Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ **3**
 Μωϋσῆν ἡξίωται,⁷ καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ
 κατασκευάσας⁸ αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται⁸ ὑπό τινος: **4**
 ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας⁸ θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν **5**
 ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων,⁹ εἰς μαρτύριον¹⁰ τῶν
 λαληθησομένων: χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ: οὗ **6**
 οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα¹¹ τῆς
 ἐλπίδος μέχρι¹² τέλους βεβαίαν¹³ κατάσχωμεν.¹⁴ Διό, καθὼς λέγει **7**
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, **8**
 μὴ σκληρύνητε¹⁵ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,¹⁶
 κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ¹⁷ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ¹⁸ ἐπείρασάν **9**
 με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν¹⁹ με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου
 τεσσαράκοντα²⁰ ἔτη. Διὸ προσώχθισα²¹ τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ **10**
 εἶπον, Ἄει²² πλανῶνται τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς
 ὁδοὺς μου: ὡς ὤμοσα²³ ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν **11**

¹ ὅθεν, from where, from which. ² κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁴ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁵ κατανοέω, observe, understand. ⁶ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ⁷ ἡξιόω, consider worthy. ⁸ κατασκευάζω, prepare, build. ⁹ θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. ¹⁰ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹¹ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹² μέχρι, until, as far as (gen). ¹³ βεβαίος, firm, secure. ¹⁴ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁵ σκληρύνω, harden. ¹⁶ παραπικρασμός, ου, ὁ, rebellion, provocation. ¹⁷ πειρασμός, ου, ὁ, temptation, trial. ¹⁸ οὗ, where, when. ¹⁹ δοκιμάζω, prove, approve. ²⁰ τεσσαράκοντα, forty, 40. ²¹ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ²² ἀεί, always, ever. ²³ ὀμνύω, swear, take an oath.

κατάπαυσίν¹ μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε² ἔσται ἐν τινι ὑμῶν 12
 καρδία πονηρὰ ἀπιστίας³ ἐν τῷ ἀποστῆναι⁴ ἀπὸ θεοῦ ζώντος: 13
 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ τὸ
 σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ⁵ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ⁶ τῆς
 ἁμαρτίας: μέτοχοι⁷ γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν 14
 ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως⁸ μέχρι⁹ τέλους βεβαίαν¹⁰ κατάσχωμεν:¹¹ 15
 ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
 σκληρύνητε⁵ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.¹² 16
 Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν,¹³ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ
 ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου¹⁴ διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν¹⁵ 17
 τεσσαράκοντα¹⁶ ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα¹⁷
 ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίσιν δὲ ὤμοσεν¹⁸ μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν 18
 κατάπαυσιν¹ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;¹⁹ Καὶ βλέπομεν ὅτι 19
 οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.³

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε² καταλειπομένης²⁰ ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν 4
 εἰς τὴν κατάπαυσιν¹ αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκένοι.²¹ Καὶ 2
 γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ²² κάκεῖνοι:²³ ἀλλ' οὐκ
 ὠφείλῃσιν²⁴ ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς²⁵ ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους²⁶

¹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ² μήποτε, never, lest perchance. ³ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ⁴ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁵ σκληρύνω, harden. ⁶ ἀπάτῃ, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ⁷ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁸ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁹ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁰ βέβαιος, firm, secure. ¹¹ κατέχω, hold back, hold fast. ¹² παραπικρασμός, οὔ, ὁ, rebellion, provocation. ¹³ παραπικραίνω, embitter, provoke. ¹⁴ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ¹⁵ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹⁶ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁷ κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. ¹⁸ ὀμνύνω, swear, take an oath. ¹⁹ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ²⁰ καταλείπω, leave, leave behind. ²¹ ὑστερέω, lack, need. ²² καθάπερ, even as, just as. ²³ κάκεῖνος, and he, and she. ²⁴ ὠφελέω, profit, help. ²⁵ ἀκοή, ἧς, ἡ, hearing, report. ²⁶ συγκεράννυμι, blend, unite.

τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν¹ 3
 οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὥμοσα² ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ
 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹ μου· καίτοι³ τῶν ἔργων ἀπὸ
 καταβολῆς⁴ κόσμου γενηθέντων. Εἶρηκεν γάρ που⁵ περὶ τῆς 4
 ἐβδόμης⁶ οὕτως, Καὶ κατέπαυσεν⁷ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ⁶
 ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ 5
 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹ μου. Ἐπεὶ⁸ οὖν ἀπολείπεται⁹ 6
 τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον¹⁰ εὐαγγελισθέντες οὐκ
 εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν,¹¹ πάλιν τινὰ ὀρίζει¹² ἡμέραν, Σήμερον, ἐν 7
 Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον¹³ χρόνον, καθὼς εἶρηται, Σήμερον
 ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε¹⁴ τὰς καρδίας
 ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν,⁷ οὐκ ἂν περὶ ἄλλης 8
 ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται⁹ σαββατισμὸς¹⁵ τῷ 9
 λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν¹ αὐτοῦ καὶ 10
 αὐτὸς κατέπαυσεν⁷ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων
 ὁ θεός. Σπουδάσωμεν¹⁶ οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, 11
 ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι¹⁷ πέσῃ τῆς ἀπειθείας.¹¹ Ζῶν 12
 γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,¹⁸ καὶ τομώτερος¹⁹ ὑπὲρ πᾶσαν
 μάχαιραν²⁰ δίστομον,²¹ καὶ διϊκνούμενος²² ἄχρι μερισμοῦ²³ ψυχῆς

¹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ² ὀμνύω, swear, take an oath. ³ καίτοι, yet, although. ⁴ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ⁵ πού, somewhere, about. ⁶ ἑβδομος, seventh. ⁷ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ⁸ ἐπεὶ, when, since. ⁹ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁰ πρότερον, formerly, before. ¹¹ ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ¹² ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹³ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁴ σκληρύνω, harden. ¹⁵ σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. ¹⁶ σπουδάζω, hasten, be eager. ¹⁷ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ¹⁸ ἐνεργής, effective, active. ¹⁹ τομώτερος, sharper, keener. ²⁰ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²¹ δίστομος, two-edged. ²² διϊκνέμαι, pierce, penetrate. ²³ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution.

τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν¹ τε καὶ μυελῶν,² καὶ κριτικὸς³
 ἐνθυμήσεων⁴ καὶ ἐννοιῶν⁵ καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις⁶ ἀφανής⁷ 13
 ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ⁸ καὶ τετραχλίσμένα⁹ τοῖς
 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν 14
 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.¹⁰ Οὐ γὰρ ἔχομεν 15
 ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι¹¹ ταῖς ἀσθενείαις¹² ἡμῶν,
 πεπειραμένον¹³ δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα,¹⁴ χωρὶς ἁμαρτίας.
 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα 16
 λάβωμεν ἔλεον,¹⁵ καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον¹⁶ βοήθειαν.¹⁷

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων 5
 καθίσταται¹⁸ τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά¹⁹ τε καὶ
 θυσίας²⁰ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν· μετριοπαθεῖν²¹ δυνάμενος τοῖς 2
 ἀγνοοῦσιν²² καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ²³ καὶ αὐτὸς περικείται²⁴
 ἀσθένειαν·¹² καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως 3
 καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις 4
 λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ²⁵

¹ ἁρμός, οὔ, ὁ, joint, joint of the body. ² μυελός, οὔ, ὁ, marrow. ³ κριτικός, able to judge, critical. ⁴ ἐνθύμησις, εὖως, ἡ, deliberation, thought. ⁵ ἐννοία, ας, ἡ, thought, intention. ⁶ κτίσις, εὖως, ἡ, creation, creature. ⁷ ἀφανής, invisible, hidden. ⁸ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ⁹ τετραχλίζω, am laid bare, laid open. ¹⁰ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹¹ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ¹² ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹³ πειράω, try, attempt. ¹⁴ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ¹⁵ ἔλεος, οὐς, ὁ, pity, mercy. ¹⁶ εὐκαιρος, timely, suitable. ¹⁷ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. ¹⁸ καθίστημι, set, constitute. ¹⁹ δῶρον, οὐ, τό, gift, present. ²⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²¹ μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. ²² ἀγνοέω, not know, be unaware. ²³ ἐπεὶ, when, since. ²⁴ περικείμεαι, be around, surround. ²⁵ καθάπερ, even as, just as.

καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι 5
 ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ
 σήμερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς 6
 τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹ Μελχισεδέκ.² Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς 7
 σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις³ τε καὶ ἱκετηρίας⁴ πρὸς τὸν δυνάμενον
 σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς⁵ ἰσχυρᾶς⁶ καὶ δακρύων⁷
 προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς⁸ ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,⁹ καίπερ¹⁰ ὧν 8
 υἱός, ἔμαθεν¹¹ ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,¹² καὶ τελειωθεὶς¹³ 9
 ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν¹⁴ αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος¹⁵ σωτηρίας
 αἰωνίου: προσαγορευθεὶς¹⁶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν 10
 τάξιν¹ Μελχισεδέκ.²

Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός¹⁷ λέγειν, ἐπεὶ¹⁸ 11
 νωθοὶ¹⁹ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.²⁰ Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι 12
 διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν
 ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα²¹ τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων²² τοῦ θεοῦ: καὶ
 γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος,²³ καὶ οὐ στερεᾶς²⁴ τροφῆς.²⁵ 13
 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων²⁶ γάλακτος²³ ἄπειρος²⁷ λόγου δικαιοσύνης:

¹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ² Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ³ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁴ ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty. ⁵ κραυγή, ἡς, ἡ, outcry, crying. ⁶ ἰσχυρός, strong, mighty. ⁷ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁸ εἰσακούω, listen, hear. ⁹ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹⁰ καίπερ, although. ¹¹ μαθήσασθαι, learn, ascertain. ¹² ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ¹³ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁴ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁵ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁶ προσαγορεύω, call by name, designate. ¹⁷ δυσερμηνευτός, hard to explain. ¹⁸ ἐπεὶ, when, since. ¹⁹ νωθός, lazy, sluggish. ²⁰ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ²¹ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ²² λόγιον, οὐ, τό, saying, oracle. ²³ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ²⁴ στερεός, hard, firm. ²⁵ τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment. ²⁶ μετέχω, partake of, share in. ²⁷ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to.

νήπιος¹ γὰρ ἐστίν. Τελείων² δέ ἐστιν ἡ στερεὰ³ τροφή,⁴ τῶν διὰ 14
τὴν ἑξίν⁵ τὰ αἰσθητήρια⁶ γεγυμνασμένα⁷ ἐχόντων πρὸς διάκρισιν⁸
καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα⁹ 6
φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον¹⁰ καταβαλλόμενοι¹¹ μετανοίας¹²
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν¹³ διδαχῆς, 2
ἐπιθέσεώς¹⁴ τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος¹⁵
αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἕανπερ ἐπιτρέπη¹⁶ ὁ θεός. 3
Ἀδύνατον¹⁷ γὰρ τοὺς ἅπαξ¹⁸ φωτισθέντας,¹⁹ γευσασμένους²⁰ τε τῆς
δωρεᾶς²¹ τῆς ἐπουρανίου,²² καὶ μετόχους²³ γενηθέντας πνεύματος
ἀγίου, καὶ καλὸν γευσασμένους²⁰ θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε 5
μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,²⁴ πάλιν ἀνακαινίζειν²⁵ εἰς 6
μετάνοιαν,¹² ἀνασταυροῦντας²⁶ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ
παραδειγματίζοντας.²⁷ Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις²⁸ 7
ἐρχόμενον ὑετόν,²⁹ καὶ τίκτουσα³⁰ βοτάνην³¹ εὖθετον³² ἐκείνοις δι'
οὓς καὶ γεωργεῖται,³³ μεταλαμβάνει³⁴ εὐλογίας³⁵ ἀπὸ τοῦ θεοῦ: 8

¹ νήπιος, infant, child. ² τέλειος, complete, perfect. ³ στερεός, hard, firm. ⁴ τροφή, ἥς, ἡ, food, nourishment. ⁵ ἑξίς, εως, ἡ, maturity, condition. ⁶ αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense. ⁷ γυμνάζω, train, undergo discipline. ⁸ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. ⁹ τελειότης, ἡτος, ἡ, perfection, completeness. ¹⁰ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹¹ καταβάλλω, strike down, found. ¹² μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹³ βαπτισμός, οὔ, ὁ, washing, cleansing. ¹⁴ ἐπιθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ¹⁵ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁶ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁷ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁸ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁹ φωτίζω, give light, enlighten. ²⁰ γεύομαι, taste, experience. ²¹ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ²² ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²³ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ²⁴ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ²⁵ ἀνακαινίζω, renew, restore. ²⁶ ἀνασταυρόω, crucify again. ²⁷ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ²⁸ πολλάκις, often, many times. ²⁹ ὑετός, ου, ὁ, rain. ³⁰ τίκτω, give birth to, bear. ³¹ βοτάνη, ἡς, ἡ, herb, plant. ³² εὖθετος, useful, fit. ³³ γεωργέω, farm, cultivate. ³⁴ μεταλαμβάνω, partake of, share. ³⁵ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation.

ἐκφέρουσα¹ δὲ ἀκάνθας² καὶ τριβόλους,³ ἀδόκιμος⁴ καὶ κατάρας⁵
ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.⁶

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα⁷ καὶ ἐχόμενα 9
σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν: οὐ γὰρ ἄδικος⁸ ὁ θεὸς 10
ἐπιλαθέσθαι⁹ τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου¹⁰ τῆς ἀγάπης ἥς
ἐνεδείξασθε¹¹ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἀγίοις καὶ
διακονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν¹² δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11
ἐνδείκνυσθαι¹¹ σπουδὴν¹³ πρὸς τὴν πληροφορίαν¹⁴ τῆς ἐλπίδος
ἄχρι τέλους: ἵνα μὴ νωθροὶ¹⁵ γένησθε, μιμηταὶ¹⁶ δὲ τῶν διὰ 12
πίστεως καὶ μακροθυμίας¹⁷ κληρονομούντων¹⁸ τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος¹⁹ ὁ θεός, ἐπεὶ²⁰ κατ' οὐδενὸς εἶχεν 13
μείζονος ὁμόσαι,²¹ ὥμοσεν²¹ καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἦ²² μὴν²³ 14
εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων²⁴ πληθυνῶ²⁴ σε. Καὶ οὕτως 15
μακροθυμήσας²⁵ ἐπέτυχεν²⁶ τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ 16
κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν,²¹ καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας²⁷
πέρας²⁸ εἰς βεβαίωσιν²⁹ ὁ ὅρκος.³⁰ Ἐν ᾧ περισσότερον³¹ 17

¹ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ² ἀκάνθα, ἡς, ἡ, thorn, thorn bush. ³ τριβόλος, ου, ὁ, thistle, briar. ⁴ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ⁵ κατάρας, ας, ἡ, curse, cursing. ⁶ καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up. ⁷ κρείσσων, stronger, more excellent. ⁸ ἄδικος, unjust, unrighteous. ⁹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁰ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹¹ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ¹² ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹³ σπουδή, ἡς, ἡ, haste, diligence. ¹⁴ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ¹⁵ νωθρός, lazy, sluggish. ¹⁶ μιμητής, οὗ, ὁ, imitator. ¹⁷ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹⁸ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²⁰ ἐπεὶ, when, since. ²¹ ὁμνύω, swear, take an oath. ²² ἦ, truly, surely. ²³ μὴν, ὁ, month, certainly. ²⁴ πληθύνω, multiply, increase. ²⁵ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ²⁶ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ²⁷ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²⁸ πέρας, ατος, τό, limit, end. ²⁹ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ³⁰ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ³¹ περισσός, excessive, abundant.

βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξαι¹ τοῖς κληρονόμοις² τῆς ἐπαγγελίας
 τὸ ἀμετάθετον³ τῆς βουλῆς⁴ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν⁵ ὄρκῳ,⁶ ἵνα διὰ 18
 δύο πραγμάτων⁷ ἀμεταθέτων,⁸ ἐν οἷς ἀδύνατον⁹ ψεύσασθαι⁹ θεόν,
 ἰσχυρὰν¹⁰ παράκλησιν¹¹ ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες¹² κρατῆσαι τῆς
 προκειμένης¹³ ἐλπίδος: ἦν ὡς ἄγκυραν¹⁴ ἔχομεν τῆς ψυχῆς 19
 ἀσφαλῆ¹⁵ τε καὶ βεβαίαν,¹⁶ καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον¹⁷
 τοῦ καταπετάσματος:¹⁸ ὅπου πρόδρομος¹⁹ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν 20
 Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν²⁰ Μελχισεδέκ²¹ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς
 τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,²¹ βασιλεὺς Σαλήμ,²² ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ 7
 ὑψίστου,²³ ὁ συναντήσας²⁴ Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς
 τῶν βασιλέων καὶ εὐλόγησας αὐτόν, ὧ καὶ δεκάτην²⁶ ἀπὸ 2
 πάντων ἐμέρισεν²⁷ Ἀβραάμ – πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος²⁸
 βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα²⁹ δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,²² ὃ ἐστὶν
 βασιλεὺς εἰρήνης: ἀπάτωρ,³⁰ ἀμήτωρ,³¹ ἀγενεαλόγητος,³² μήτε 3
 ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος³³ δὲ τῷ υἱῷ
 τοῦ θεοῦ – μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.³⁴

¹ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ² κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ³ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ⁴ βουλή, ἥς, ἡ, counsel, purpose. ⁵ μεσίτευω, guarantee, mediate. ⁶ ὄρκος, ου, ὁ, oath. ⁷ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁸ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁹ ψεύδομαι, lie. ¹⁰ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹¹ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹² καταφεύγω, flee, take refuge. ¹³ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ¹⁴ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ¹⁵ ἀσφαλής, certain, definite. ¹⁶ βέβαιος, firm, secure. ¹⁷ ἐσώτερος, within, inside (gen). ¹⁸ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁹ πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. ²⁰ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ²¹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ²² Σαλήμ, ἡ, Salem. ²³ ὕψιστος, highest, most high. ²⁴ συναντάω, meet with, hence to happen. ²⁵ κοπή, ἥς, ἡ, miting, slaughter. ²⁶ δεκάτη, ἥς, ἡ, tenth part, tithe. ²⁷ μερίζω, divide, part. ²⁸ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ²⁹ ἔπειτα, then, after this. ³⁰ ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ³¹ ἀμήτωρ, without a mother. ³² ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ³³ ἀφομοιώω, make like, assimilate. ³⁴ διηνεκής, continuous, perpetual.

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος¹ οὗτος, ὃ καὶ δεκάτην² Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ 4
 τῶν ἀκροθινίων³ ὁ πατριάρχης.⁴ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ⁵ 5
 τὴν ἱερατείαν⁶ λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν⁷ τὸν
 λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ⁸
 ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος⁹ Ἀβραάμ: ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος 6
 ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν¹¹ τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς
 ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,¹² τὸ ἔλαττον 7
 ὑπὸ τοῦ κρείττονος¹⁴ εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας² 8
 ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν: ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος
 ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος¹⁵ εἰπεῖν, διὰ Ἀβραάμ καὶ Λευὶ⁵ ὁ δεκάτας² 9
 λαμβάνων δεδεκάτῳται:¹¹ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ⁹ τοῦ πατρὸς ἦν, 10
 ὅτε συνήνησεν¹⁶ αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.¹⁷

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις¹⁸ διὰ τῆς Λευϊτικῆς¹⁹ ἱερωσύνης²⁰ ἦν – ὁ λαὸς 11
 γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο²¹ – τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν²²
 Μελχισεδέκ¹⁷ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν²²
 Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης²³ γὰρ τῆς ἱερωσύνης,²⁰ ἐξ 12
 ἀνάγκης²⁴ καὶ νόμου μετὰθεσις²⁵ γίνεται. Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται 13

¹ πηλίκος, how large, how great. ² δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ³ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ⁴ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ⁵ Λευί, ὁ, Levi. ⁶ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ⁷ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ⁸ καίπερ, although. ⁹ ὀσφύς, υός, ἡ, waist, hip. ¹⁰ γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ¹¹ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ¹² ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ¹³ ἐλάσσων, lesser, less. ¹⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁵ ἔπος, ους, τό, word, so to speak. ¹⁶ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁷ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁸ τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. ¹⁹ Λευϊτικός, Levitical. ²⁰ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ²¹ νομοθετέω, ordain, enact. ²² τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ²³ μετατίθημι, transfer, change. ²⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁵ μετὰθεσις, εως, ἡ, change, removal.

ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν,¹ ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν²
 τῷ θυσιαστηρίῳ.³ Πρόδηλον⁴ γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα⁵ ἀνατέταλκεν⁶ ὁ 14
 κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης⁷ Μωϋσῆς
 ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον⁸ ἔτι κατάδηλόν⁹ ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν 15
 ὁμοιότητα¹⁰ Μελχισεδέκ¹¹ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ 16
 νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς¹² γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς
 ἀκαταλύτου:¹³ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ 17
 τὴν τάξιν¹⁴ Μελχισεδέκ.¹¹ Ἀθέτησις¹⁵ μὲν γὰρ γίνεται 18
 προαγούσης¹⁶ ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς¹⁷ καὶ ἀνωφελές:¹⁸ 19
 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν¹⁹ ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ²⁰ δὲ κρείττονος²¹
 ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς 20
 ὀρκωμοσίας²² – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας²² εἰσὶν ἱερεῖς
 γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας,²² διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, 21
 Ὡμοσεν²³ κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,²⁴ Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
 αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹⁴ Μελχισεδέκ¹¹ – κατὰ τοσοῦτον²⁵ 22
 κρείττονος²¹ διαθήκης γέγονεν ἔγγυος²⁶ Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν 23
 πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι²⁷
 παραμένειν:²⁸ ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα, 24

¹ μετέχω, partake of, share in. ² προσέχω, take head of, attend to. ³ θυσιαστήριον, οὐ, τό, altar. ⁴ πρόδηλος, clear, evident. ⁵ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ⁶ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁷ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ⁸ περισσός, excessive, abundant. ⁹ κατάδηλος, very clear, quite plain. ¹⁰ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ¹¹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹² σαρκικός, fleshly, carnal. ¹³ ἀκατάλυτος, indissoluble. ¹⁴ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁵ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹⁶ προάγω, lead forth, go before. ¹⁷ ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁸ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ¹⁹ τελείω, fill, fulfill. ²⁰ ἐπεισαγωγή, ἧς, ἡ, bringing in besides, bringing in. ²¹ κρείττων, stronger, more excellent. ²² ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ²³ ὀμνύω, swear, take an oath. ²⁴ μεταμέλωμαι, regret, repent. ²⁵ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁶ ἔγγυος, οὐ, ὁ, under good security, surety. ²⁷ κωλύω, forbid, hinder. ²⁸ παραμένω, remain beside, continue.

ἀπαράβατον¹ ἔχει τὴν ἱερωσύνην.² Ὅθεν³ καὶ σώζειν εἰς τὸ 25
 παντελὲς⁴ δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,
 πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν⁵ ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν⁶ ἀρχιερεὺς, ὅσιος,⁷ ἄκακος,⁸ ἀμίαντος,⁹ 26
 κεχωρισμένος¹⁰ ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος¹¹ τῶν
 οὐρανῶν γενόμενος: ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,¹² ὥσπερ οἱ 27
 ἀρχιερεῖς, πρότερον¹³ ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας¹⁴
 ἀναφέρειν,¹⁵ ἔπειτα¹⁶ τῶν τοῦ λαοῦ: τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,¹⁷
 ἑαυτὸν ἀνενέγκας.¹⁵ Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν¹⁸ 28
 ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν:¹⁹ ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας²⁰ τῆς
 μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.²¹

Κεφάλαιον²² δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις: τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς 8
 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης²³ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 τῶν ἁγίων λειτουργός,²⁴ καὶ τῆς σκηνῆς²⁵ τῆς ἀληθινῆς,²⁶ ἣν 2
 ἐπηξεν²⁷ ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος: πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ 3
 προσφέρειν δῶρά²⁸ τε καὶ θυσίας¹⁴ καθίσταται: ὅθεν³ ἀναγκαῖον

¹ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ² ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ³ ὅθεν, from where, from which. ⁴ παντελὲς, completely, forever. ⁵ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ⁶ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ⁷ ὅσιος, righteous, pious. ⁸ ἄκακος, guileless, innocent. ⁹ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ¹⁰ χωρίζω, separate, depart. ¹¹ ὑψηλός, high, lofty. ¹² ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹³ πρότερον, formerly, before. ¹⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁵ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁶ ἔπειτα, then, after this. ¹⁷ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁸ καθίστημι, set, constitute. ¹⁹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁰ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ²¹ τελειόω, fill, fulfill. ²² κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ²³ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ²⁴ λειτουργός, ου, ὁ, minister, servant. ²⁵ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁶ ἀληθινός, true, genuine. ²⁷ πῆγνυμι, make firm, put together. ²⁸ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²⁹ ἀναγκαῖος, necessary, essential.

ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὁ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν 4
 ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον
 τὰ δῶρα,¹ οἵτινες ὑποδείγματι² καὶ σκιᾷ³ λατρεύουσιν⁴ τῶν 5
 ἐπουρανίων,⁵ καθὼς κεχηρημάτισται⁶ Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν⁷
 τὴν σκηνήν,⁸ Ὅρα, γάρ φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον⁹
 τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ¹⁰ δὲ διαφορωτέρας¹¹ τέτυχεν¹² 6
 λειτουργίας,¹³ ὅσῳ καὶ κρείττονός¹⁴ ἐστὶν διαθήκης μεσίτης,¹⁵
 ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν¹⁴ ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.¹⁶ Εἰ γὰρ ἡ 7
 πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,¹⁷ οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. 8
 Μεμφόμενος¹⁸ γὰρ αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει
 κύριος, καὶ συντελέσω¹⁹ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰούδα²⁰ διαθήκην καινὴν: οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς 9
 πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου²¹ μου τῆς χειρὸς αὐτῶν
 ἐξαγαγεῖν²² αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου: ²³ ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν²⁴
 ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα²⁵ αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι 10
 αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι²⁶ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς
 ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδούς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν
 αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω²⁸ αὐτούς: καὶ ἔσομαι

¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ² ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ³ σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ⁴ λατρεύω, serve, worship. ⁵ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁶ χρηματίζω, instruct, reveal. ⁷ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁹ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ¹⁰ νυνί, now, already. ¹¹ διάφορος, various, different. ¹² τυγχάνω, obtain, happen. ¹³ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁵ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹⁶ νομοθετέω, ordain, enact. ¹⁷ ἄμεμπτος, blameless. ¹⁸ μέμφομαι, find fault with, blame. ¹⁹ συντελέω, complete, accomplish. ²⁰ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ²¹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ²² ἐξάγω, lead out. ²³ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²⁴ ἐμένω, persevere, remain (in). ²⁵ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ²⁶ διατίθεμαι, appoint, make. ²⁷ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ²⁸ ἐπιγράφω, write upon, inscribe.

αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ ¹¹
 διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην¹ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ, λέγων, Γινῶθι τὸν κύριον: ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ
 μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἴλεως² ἔσομαι ταῖς ¹²
 ἀδικίαις³ αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν⁴
 αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ⁵ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινήν, πεπαλαίωκεν⁶ ¹³
 τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον⁶ καὶ γηράσκον,⁷ ἐγγὺς
 ἀφανισμοῦ.⁸

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα⁹ λατρείας,¹⁰ τό τε ἅγιον ⁹
 κοσμικόν.¹¹ Σκηνὴ¹² γὰρ κατεσκευάσθη¹³ ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε ²
 λυχνία¹⁴ καὶ ἡ τράπεζα¹⁵ καὶ ἡ πρόθεσις¹⁶ τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται
 ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα¹⁷ σκηνὴ¹² ἡ λεγομένη ³
 ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν¹⁸ ἔχουσα θυμιατήριον,¹⁹ καὶ τὴν κιβωτὸν²⁰ ⁴
 τῆς διαθήκης περιεκαλυμμένην²¹ πάντοθεν²² χρυσίῳ,²³ ἐν ᾗ
 στάμνος²⁴ χρυσῇ¹⁸ ἔχουσα τὸ μάννα,²⁵ καὶ ἡ ῥάβδος²⁶ Ἀαρὼν ἡ
 βλαστήσασα,²⁷ καὶ αἱ πλάκες²⁸ τῆς διαθήκης: ὑπεράνω²⁹ δὲ αὐτῆς ⁵
 Χερουβὶμ³⁰ δόξης κατασκιάζοντα³¹ τὸ ἱλαστήριον: ³² περὶ ὧν οὐκ

¹ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ² ἴλεως, gracious, merciful. ³ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ⁴ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁵ μνησθῶμαι, remember, recall. ⁶ παλαιῶ, make or become old, obsolete. ⁷ γηράσκω, grow old, become old. ⁸ ἀφανισμός, οὐ, ὁ, vanishing, disappearing. ⁹ δικαιώματα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹⁰ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ¹¹ κοσμικός, earthly, worldly. ¹² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹³ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁴ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹⁵ τράπεζα, ας, ἡ, table. ¹⁶ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹⁷ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁸ χρυσοῦς, golden. ¹⁹ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ²⁰ κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. ²¹ περικαλύπτω, cover, conceal. ²² πάντοθεν, on all sides, from all sides. ²³ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ²⁴ στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ²⁵ μάννα, τό, manna. ²⁶ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²⁷ βλαστήνω, sprout, produce. ²⁸ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ²⁹ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ³⁰ χερουβίμ, τό, cherubim. ³¹ κατασκιάζω, overshadow. ³² ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering.

ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως 6
κατεσκευασμένων,¹ εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν² διὰ παντός
εἰσίασιν³ οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας⁴ ἐπιτελοῦντες·⁵ εἰς δὲ τὴν 7
δευτέραν ἅπαξ⁶ τοῦ ἐνιαυτοῦ⁷ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς
αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
ἀγνοημάτων·⁸ τοῦτο δηλοῦντος⁹ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω 8
πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς²
ἐχούσης στάσιν·¹¹ ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, 9
καθ' ὃν δῶρά¹³ τε καὶ θυσίαι¹⁴ προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ
συνείδησιν τελειῶσαι¹⁵ τὸν λατρεύοντα,¹⁶ μόνον ἐπὶ βρώμασιν¹⁷ 10
καὶ πόμασιν¹⁸ καὶ διαφόροις¹⁹ βαπτισμοῖς²⁰ καὶ δικαιώμασιν²¹
σαρκός, μέχρι²² καιροῦ διορθώσεως²³ ἐπικείμενα.²⁴

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ 11
τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας²⁵ σκηνῆς,² οὐ χειροποιήτου,²⁶ τοῦτ'
ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,²⁷ οὐδὲ δι' αἵματος τράγων²⁸ καὶ 12
μόσχων,²⁹ διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ³⁰ εἰς τὰ ἅγια,
αἰωνίαν λύτρωσιν³¹ εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων³² καὶ 13

¹ κατασκευάζω, prepare, build. ² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³ εἰσεμι, enter, go in. ⁴ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁵ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁶ ἅπαξ, once, once for all. ⁷ ἐνιαυτός, οὗ, ὁ, year. ⁸ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ⁹ δηλόω, show, make clear. ¹⁰ μήπω, not yet. ¹¹ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ¹² ἐνίστημι, be present, place in or upon. ¹³ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁵ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁶ λατρεύω, serve, worship. ¹⁷ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹⁸ πόμα, τος, τό, drink. ¹⁹ διάφορος, various, different. ²⁰ βαπτισμός, οὗ, ὁ, washing, cleansing. ²¹ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ²² μέχρι, until, as far as (gen). ²³ διόρθωσις, εως, ἡ, reformation, new order. ²⁴ ἐπικείμεναι, lie on, lie upon. ²⁵ τέλειος, complete, perfect. ²⁶ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²⁷ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁸ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²⁹ μόσχος, ου, ὁ, calf. ³⁰ ἐφάπαξ, once for all, once. ³¹ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ³² ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox.

τράγων,¹ καὶ σποδὸς² δαμάλεως³ ραντίζουσα⁴ τοὺς
 κεκοινωμένους,⁵ ἀγιάζει⁶ πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,⁷ 14
 πόσω⁸ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου
 ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον⁹ τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν
 ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν¹⁰ θεῷ ζῶντι; Καὶ διὰ 15
 τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης¹¹ ἐστίν, ὅπως, θανάτου
 γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν¹² τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ
 παραβάσεων,¹³ τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς
 αἰωνίου κληρονομίας.¹⁴ Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη¹⁵ 16
 φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.¹⁶ Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,¹⁷ 17
 ἐπεὶ¹⁸ μήποτε¹⁹ ἰσχύει²⁰ ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.¹⁶ Ὅθεν²¹ οὐδ' ἡ 18
 πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.²² Λαληθείσης γὰρ πάσης 19
 ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ
 αἷμα τῶν μόσχων²³ καὶ τράγων,¹ μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου²⁴
 κοκκίνου²⁵ καὶ ὑσσώπου,²⁶ αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν
 λαὸν ἑρράντισεν,⁴ λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἥς 20
 ἐνετείλατο²⁷ πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν²⁸ δὲ καὶ πάντα τὰ 21
 σκεύη²⁹ τῆς λειτουργίας³⁰ τῷ αἵματι ὁμοίως ἑρράντισεν.⁴ Καὶ 22

¹ τράγος, ου, ὁ, male goat. ² σποδός, οὔ, ἡ, ashes. ³ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ⁴ ραντίζω, sprinkle, cleanse. ⁵ κοινῶ, make common, defile. ⁶ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ⁷ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ⁸ πόσος, how many? how great? ⁹ ἄμωμος, without blemish, blameless. ¹⁰ λατρεύω, serve, worship. ¹¹ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹² ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ¹³ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ¹⁴ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁵ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁶ διατίθεμαι, appoint, make. ¹⁷ βέβαιος, firm, secure. ¹⁸ ἐπεὶ, when, since. ¹⁹ μήποτε, never, lest perchance. ²⁰ ἰσχύω, be strong, able. ²¹ ὅθεν, from where, from which. ²² ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ²³ μόσχος, ου, ὁ, calf. ²⁴ ἔριον, ου, τό, wool. ²⁵ κόκκινος, scarlet, crimson. ²⁶ ὑσσώπος, ου, ὁ, hyssop. ²⁷ ἐντέλλομαι, command, give orders. ²⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ³⁰ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry.

σχεδὸν¹ ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς
αἱματεκχυσίας² οὐ γίνεται ἄφεσις.³

Ἀνάγκη⁴ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα⁵ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις 23
καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια⁶ κρείττωσιν⁷ θυσίαις⁸ παρὰ
ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα⁹ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, 24
ἀντίτυπα¹⁰ τῶν ἀληθινῶν,¹¹ ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν
ἐμφανισθῆναι¹² τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' ἵνα 25
πολλάκις¹³ προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς
τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν¹⁴ ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ:¹⁵ ἐπεὶ¹⁶ ἔδει αὐτὸν 26
πολλάκις¹³ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς¹⁷ κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ¹⁸ ἐπὶ
συντελείᾳ¹⁹ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν²⁰ ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας⁸
αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται²¹ τοῖς ἀνθρώποις 27
ἅπαξ¹⁸ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις: οὕτως²² καὶ ὁ χριστός, 28
ἅπαξ¹⁸ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν²³ ἁμαρτίας, ἐκ
δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,²⁴
εἰς σωτηρίαν.

¹ σχεδόν, almost, nearly. ² αἱματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ³ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁵ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ⁶ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ⁸ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁹ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹⁰ ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ¹¹ ἀληθινός, true, genuine. ¹² ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹³ πολλάκις, often, many times. ¹⁴ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ¹⁵ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁶ ἐπεὶ, when, since. ¹⁷ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁸ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁹ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ²⁰ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ²¹ ἀπόκειται, be laid up, put away. ²² οὕτως, thus, so. ²³ ἀναφέρω, bring up, offer. ²⁴ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly.

Σκιὰν¹ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν **10**
 εἰκόνα² τῶν πραγμάτων,³ κατ' ἐνιαυτὸν⁴ ταῖς αὐταῖς θυσίαις⁵ ἃς
 προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές,⁶ οὐδέποτε⁷ δύνανται τοὺς
 προσερχομένους τελειῶσαι.⁸ Ἐπεὶ⁹ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο¹⁰ **2**
 προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν
 τοὺς λατρεύοντας,¹¹ ἅπαξ¹² κεκαθαρμένους;¹³ Ἄλλ' ἐν αὐταῖς **3**
 ἀνάμνησις¹⁴ ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν·⁴ ἀδύνατον¹⁵ γὰρ αἷμα **4**
 ταύρων¹⁶ καὶ τράγων¹⁷ ἀφαιρεῖν¹⁸ ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς **5**
 τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν⁵ καὶ προσφορὰν¹⁹ οὐκ ἠθέλησας,
 σῶμα δὲ κατηρτίσω²⁰ μοι· ὀλοκαυτώματα²¹ καὶ περὶ ἁμαρτίας **6**
 οὐκ εὐδόκησας·²² τότε εἶπον, Ἰδοὺ, ἦκω²³ – ἐν κεφαλίδι²⁴ βιβλίου **7**
 γέγραπται περὶ ἐμοῦ – τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. **8**
 Ἀνώτερον²⁵ λέγων ὅτι Θυσίαν⁵ καὶ προσφορὰν¹⁹ καὶ
 ὀλοκαυτώματα²¹ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ
 εὐδόκησας²² – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται – τότε **9**
 εἶρηκεν, Ἰδοὺ, ἦκω²³ τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ
 τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι²⁷ **10**
 ἔσμεν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς¹⁹ τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ

¹ σκιά, ἄς, ἦ, shadow, thick darkness. ² εἰκών, ὄνος, ἦ, image, likeness. ³ πράγμα, τος, τό, deed, matter. ⁴ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ⁵ θυσία, ας, ἦ, sacrifice. ⁶ διηνεκής, continuous, perpetual. ⁷ οὐδέποτε, never. ⁸ τελειῶ, fill, fulfill. ⁹ ἐπεὶ, when, since. ¹⁰ παύω, cause to cease. ¹¹ λατρεύω, serve, worship. ¹² ἅπαξ, once, once for all. ¹³ καθάρω, make clean, clear. ¹⁴ ἀνάμνησις, εως, ἦ, remembrance, reminder. ¹⁵ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁶ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ¹⁷ τράγος, ου, ὁ, male goat. ¹⁸ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁹ προσφορά, ἄς, ἦ, offering, sacrifice. ²⁰ καταρτίζω, mend, fit. ²¹ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ²² εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²³ ἦκω, I have come, I am present. ²⁴ κεφαλίδι, ἰδος, ἦ, roll of a book, roll. ²⁵ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ²⁶ ἀναιρέω, take up, kill. ²⁷ ἀγιάζω, make holy, consecrate.

ἐφάπαξ.¹ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,² 11
καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις³ προσφέρων θυσίας,⁴ αἵτινες οὐδέποτε⁵
δύνανται περιελεῖν⁶ ἁμαρτίας: αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν 12
προσενέγκας θυσίαν⁴ εἰς τὸ διηνεκές,⁷ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,
τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος⁸ ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον⁹ 13
τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾶ γὰρ προσφορᾷ¹⁰ τετελείωκεν¹¹ εἰς τὸ 14
διηνεκές⁷ τοὺς ἁγιαζομένους.¹² Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα 15
τὸ ἅγιον: μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,¹³ Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν 16
διαθήσομαι¹⁴ πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος,
διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν¹⁵
αὐτῶν ἐπιγράψω¹⁶ αὐτούς: καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν 17
ἀνομιῶν¹⁷ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ¹⁸ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις¹⁹ τούτων, 18
οὐκέτι προσφορὰ¹⁰ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον²⁰ τῶν ἁγίων ἐν 19
τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν²¹ ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον²² καὶ 20
ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος,²³ τοῦτ' ἐστίν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ 21
ἀληθινῆς²⁴ καρδίας ἐν πληροφορίᾳ²⁵ πίστεως, ἔρραντισμένοι²⁶ τὰς

¹ ἐφάπαξ, once for all, once. ² λειτουργέω, minister, serve. ³ πολλάκις, often, many times. ⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁵ οὐδέποτε, never. ⁶ περιαιρέω, cast off, take away. ⁷ διηνεκής, continuous, perpetual. ⁸ ἐκδέχομαι, await, expect. ⁹ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁰ προσφορά, ᾱς, ἡ, offering, sacrifice. ¹¹ τελειόω, fill, fulfill. ¹² ἁγιάζω, make holy, consecrate. ¹³ προλέγω, say beforehand, forewarn. ¹⁴ διατίθεμαι, appoint, make. ¹⁵ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ¹⁶ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹⁷ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁸ μνησθῶμαι, remember, recall. ¹⁹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁰ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ²¹ ἐγκαίνίζω, renew, inaugurate. ²² πρόσφατος, new, recent. ²³ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²⁴ ἀληθινός, true, genuine. ²⁵ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ²⁶ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse.

καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι¹ τὸ σῶμα
 ὕδατι καθαρῷ:² κατέχωμεν³ τὴν ὁμολογίαν⁴ τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ,⁵ 23
 πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος:⁶ καὶ κατανοῶμεν⁷ ἀλλήλους εἰς 24
 παροξυσμὸν⁸ ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες⁹ 25
 τὴν ἐπισυναγωγὴν¹⁰ ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος¹¹ τισίν, ἀλλὰ
 παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ¹² μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν
 τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως¹³ γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 26
 ἐπίγνωσιν¹⁴ τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται¹⁵
 θυσία,¹⁶ φοβερά¹⁷ δέ τις ἐκδοχὴ¹⁸ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος¹⁹ 27
 ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.²⁰ Ἀθετήσας²¹ τις νόμον 28
 Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν²² ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν
 ἀποθνήσκει: πόσῳ,²³ δοκεῖτε, χείρονος²⁴ ἀξιωθήσεται²⁵ τιμωρίας²⁶ 29
 ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,²⁷ καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης
 κοινὸν²⁸ ἡγησάμενος²⁹ ἐν ᾧ ἡγιάσθη,³⁰ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος
 ἐνυβρίσας;³¹ Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,³² ἐγὼ 30
 ἀνταποδώσω,³³ λέγει κύριος: καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν

¹ λούω, bathe, wash. ² καθαρός, clean, pure. ³ κατέχω, hold back, hold fast. ⁴ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ⁵ ἀκλινής, without wavering, unbent. ⁶ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁷ κατανοέω, observe, understand. ⁸ παροξυσμός, οὐ, ὁ, stimulation, provocation. ⁹ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁰ ἐπισυναγωγὴ, ἡς, ἡ, meeting, assembling. ¹¹ ἔθος, οὐς, τό, custom. ¹² τοσούτος, so great, so much. ¹³ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ¹⁴ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ¹⁵ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁷ φοβερός, fearful, terrible. ¹⁸ ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. ¹⁹ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ²⁰ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ²¹ ἀθετέω, reject, annul. ²² οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. ²³ πόσος, how many? how great? ²⁴ χείρων, worse. ²⁵ ἀξιόω, consider worthy. ²⁶ τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. ²⁷ καταπατέω, trample under foot. ²⁸ κοινός, common, unclean. ²⁹ ἡγέομαι, lead, be chief. ³⁰ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ³¹ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ³² ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ³³ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay.

αὐτοῦ. Φοβερόν¹ τὸ ἐμπεσεῖν² εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος. 31

Ἀναμνησέσθε³ δὲ τὰς πρότερον⁴ ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες⁵ 32

πολλὴν ἄθλησιν⁶ ὑπεμείνατε⁷ παθημάτων·⁸ τοῦτο μὲν, 33

ὀνειδισμοῖς⁹ τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι·¹⁰ τοῦτο δέ, κοινωνοί¹¹

τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων¹² γενηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς¹³ 34

μου συνεπαθήσατε,¹⁴ καὶ τὴν ἀρπαγὴν¹⁵ τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν

μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,¹⁶ γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα

ὑπαρξιν¹⁸ ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε¹⁹ οὖν τὴν 35

παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν²⁰ μεγάλην. 36

Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες

κομίσησθε²¹ τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ 37

ἐρχόμενος ἤξει,²² καὶ οὐ χρονιεῖ.²³ Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως 38

ζήσεται· καὶ ἂν ὑποστείληται,²⁴ οὐκ εὐδοκεῖ²⁵ ἡ ψυχὴ μου ἐν

αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς²⁶ εἰς ἀπώλειαν,²⁷ ἀλλὰ 39

πίστεως εἰς περιποίησιν²⁸ ψυχῆς.

¹ φοβερός, fearful, terrible. ² ἐμπίπτω, fall into, fall in. ³ ἀναμνησκω, remind, remember. ⁴ πρότερον, formerly, before. ⁵ φωτίζω, give light, enlighten. ⁶ ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ⁷ ὑπομένω, tarry, endure. ⁸ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁹ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ¹⁰ θεατρίζω, put to shame, expose publicly. ¹¹ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹² ἀναστρέφω, return, live. ¹³ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹⁴ συμπάθεω, sympathize with, have compassion on. ¹⁵ ἀρπαγή, ἡς, ἡ, plunder, robbery. ¹⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁸ ὑπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence. ¹⁹ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ²⁰ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²¹ κομίζω, receive, bring. ²² ἦκω, have come, am present. ²³ χρονίζω, spend or take time, delay. ²⁴ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ²⁵ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁶ ὑποστολή, ἡς, ἡ, hesitancy, timidity. ²⁷ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ²⁸ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις,¹ πραγμάτων² ἔλεγχος³ οὐ **11**

βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. **2**

Πίστει νοοῦμεν⁴ κατηρτίσθαι⁵ τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ

μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα **4**

θυσίαν⁶ Ἀβελ παρὰ Κάϊν⁷ προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς

ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις⁸ αὐτοῦ

τοῦ θεοῦ: καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνῶχ **5**

μετετέθη⁹ τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ εὕρισκετο, διότι¹⁰

μετέθηκεν⁹ αὐτὸν ὁ θεός: πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως¹¹ αὐτοῦ

μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι¹² τῷ θεῷ: χωρὶς δὲ πίστεως **6**

ἄδύνατον¹³ εὐαρεσθῆσαι: ¹²πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον

τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν¹⁴ αὐτὸν μισθαποδότης¹⁵

γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς¹⁶ Νῶε¹⁷ περὶ τῶν μηδέπω¹⁸ **7**

βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς¹⁹ κατεσκεύασεν²⁰ κιβωτὸν²¹ εἰς

σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ: δι' ἧς κατέκρινεν²² τὸν κόσμον, καὶ

τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.²³ Πίστει **8**

καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν²⁴ ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν

ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,²⁵ καὶ ἐξῆλθεν μὴ

¹ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ² πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ³ ἔλεγχος, ου, ό, proof, conviction. ⁴ νοέω, understand, consider. ⁵ καταρτίζω, mend, fit. ⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁷ Κάϊν, ό, Cain. ⁸ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁹ μετατίθημι, transfer, change. ¹⁰ διότι, because, on this account. ¹¹ μεταθέσις, εως, ἡ, change, removal. ¹² εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹³ ἄδύνατος, impossible, unable. ¹⁴ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁵ μισθαποδότης, ου, ό, rewarder. ¹⁶ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁷ Νῶε, ό, Noah. ¹⁸ μηδέπω, not yet. ¹⁹ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ²⁰ κατασκευάζω, prepare, build. ²¹ κιβωτός, ου, ἡ, wooden box, ark. ²² κατακρίνω, condemn. ²³ κληρονόμος, ου, ό, heir, inheritor. ²⁴ ὑπακούω, obey, listen. ²⁵ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance.

ἐπιστάμενος¹ ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν² εἰς γῆν τῆς 9
ἐπαγγελίας, ὡς ἄλλοτριαν,³ ἐν σκηναῖς⁴ κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακώβ, τῶν συγκληρονόμων⁵ τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς: 10
ἐξεδέχετο⁶ γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους⁷ ἔχουσιν πόλιν, ἧς τεχνίτης⁸
καὶ δημιουργός⁹ ὁ θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα¹⁰ δύνάμιν εἰς 11
καταβολὴν¹¹ σπέρματος ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας¹²
ἔτεκεν,¹³ ἐπεὶ¹⁴ πιστὸν ἡγήσατο¹⁵ τὸν ἐπαγγειλάμενον.¹⁶ Διὸ καὶ 12
ἄφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νεκρωμένου,¹⁷ καθὼς τὰ
ἄστρα¹⁸ τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος¹⁹ ἢ παρὰ τὸ
χεῖλος²⁰ τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.²¹

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, 13
ἀλλὰ πόρρωθεν²² αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες²³ ὅτι ξένοι²⁴ καὶ παρεπίδημοί²⁵ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 14
Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν²⁶ ὅτι πατρίδα²⁷
ἐπιζητοῦσιν.²⁸ Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον²⁹ ἄφ' ἧς ἐξῆλθον, 15
εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.³⁰ Νῦν δὲ κρείττονος³¹ ὀρέγονται,³² 16

¹ ἐπίσταμαι, understand, know. ² παροικέω, live a stranger, sojourn. ³ ἄλλοτριος, strange, foreign. ⁴ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ⁶ ἐκδέχομαι, await, expect. ⁷ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ⁸ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ⁹ δημιουργός, ου, ὁ, builder, maker. ¹⁰ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ¹¹ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹² ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ¹³ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁴ ἐπεὶ, when, since. ¹⁵ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁶ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁷ νεκρῶ, put to death, render weak. ¹⁸ ἄστρον, ου, τό, star. ¹⁹ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ²⁰ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ²¹ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable. ²² πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ²³ ὁμολογέω, confess, profess. ²⁴ ξένος, strange, stranger. ²⁵ παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. ²⁶ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ²⁷ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ²⁸ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁹ μνημονεύω, remember, make mention of. ³⁰ ἀνακάμπω, turn back, return. ³¹ κρείττων, stronger, more excellent. ³² ὀρέγω, stretch forth, long for.

τουτ' ἔστιν, ἐπουρανίου:¹ διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται² αὐτοὺς ὁ θεός,
θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν: ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν 17
μονογενῆ³ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,⁴ πρὸς ὃν 18
ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα: λογισάμενος 19
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός: ὅθεν⁵ αὐτὸν καὶ ἐν
παραβολῇ ἐκομίσατο.⁶ Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν 20
Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων 21
ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ
ἄκρον⁷ τῆς ῥάβδου⁸ αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν⁹ περὶ τῆς 22
ἐξόδου¹⁰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,¹¹ καὶ περὶ τῶν ὀστέων¹²
αὐτοῦ ἐνετείλατο.¹³ Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη¹⁴ 23
τρίμηνον¹⁵ ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι¹⁶ εἶδον ἀστεῖον¹⁷ τὸ
παιδίον: καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹⁸ τοῦ βασιλέως. 24
Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἡρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς
θυγατρὸς¹⁹ Φαραῶ,²⁰ μᾶλλον ἐλόμενος²¹ συγκακουχεῖσθαι²² τῷ 25
λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον²³ ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν:²⁴ 26
μείζονα πλοῦτον²⁵ ἡγησάμενος²⁶ τῶν Αἰγύπτου²⁷ θησαυρῶν²⁸ τὸν

¹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ² ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ³ μονογενής, only begotten, only. ⁴ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ⁵ ὅθεν, from where, from which. ⁶ κομίζω, receive, bring. ⁷ ἄκρον, οὐ, τό, high point, boundary. ⁸ ῥάβδος, οὐ, ἡ, staff, rod. ⁹ τελευτάω, die, end. ¹⁰ ἐξόδος, οὐ, ἡ, departure, exodus. ¹¹ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹² ὀστέον, τό, bone. ¹³ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁴ κρύπτω, conceal, hide. ¹⁵ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹⁶ διότι, because, on this account. ¹⁷ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹⁸ διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹⁹ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁰ Φαραῶ, ὁ, Pharaoh. ²¹ αἰρέω, choose, prefer. ²² συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ²³ πρόσκαιρος, temporary, passing. ²⁴ ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. ²⁵ πλοῦτος, οὐ, ὁ, wealth, riches. ²⁶ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁷ Αἴγυπτος, οὐ, ἡ, Egypt. ²⁸ θησαυρός, οὐ, ὁ, storehouse, treasure.

ὀνειδισμόν¹ τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν² γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.³
 Πίστει κατέλιπεν⁴ Αἴγυπτον,⁵ μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν⁶ τοῦ 27
 βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον⁷ ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.⁸ Πίστει 28
 πεποίηκεν τὸ Πάσχα⁹ καὶ τὴν πρόσχυσιν¹⁰ τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ
 ὀλοθρεύων¹¹ τὰ πρωτότοκα¹² θίγῃ¹³ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν¹⁴ τὴν 29
 Ἑρυθρὰν¹⁵ θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·¹⁶ ἥς πείραν¹⁷ λαβόντες οἱ
 Αἰγύπτιοι¹⁸ κατεπόθησαν.¹⁹ Πίστει τὰ τεῖχη²⁰ Ἱεριχῶ ἔπεσεν, 30
 κυκλωθέντα²¹ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη²² οὐ 31
 συναπώλετο²³ τοῖς ἀπειθήσασιν,²⁴ δεξαμένη τοὺς κατασκόπους²⁵
 μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει²⁶ γάρ με διηγούμενον²⁷ ὁ 32
 χρόνος περὶ Γεδεών,²⁸ Βαράκ²⁹ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,³⁰
 Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως 33
 κατηγωνίσαντο³¹ βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον³²
 ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν³³ στόματα λεόντων,³⁴ ἔσβεσαν³⁵ δύναμιν 34
 πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας,³⁶ ἐνεδυναμώθησαν³⁷ ἀπὸ
 ἀσθενείας,³⁸ ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ³⁹ ἐν πολέμῳ,⁴⁰ παρεμβολὰς⁴¹
 ἔκλιναν⁴² ἀλλοτρίων.⁴³ Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς 35

¹ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ² ἀποβλέπω, look, pay attention. ³ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ⁵ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ⁶ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ⁷ ἀόρατος, invisible, unseen. ⁸ καρτερέω, be steadfast, endure. ⁹ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹⁰ πρόσχυσις, εως, ἡ, pouring, sprinkling. ¹¹ ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ¹² πρωτότοκος, first-born. ¹³ θιγάνω, touch, handle. ¹⁴ διαβαίνω, go through, cross. ¹⁵ ἐρυθρός, red. ¹⁶ ξηρός, dry, withered. ¹⁷ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ¹⁸ Αἰγύπτιος, Egyptian. ¹⁹ καταπίνω, drink down, swallow. ²⁰ τεῖχος, ους, τό, wall. ²¹ κυκλώω, encircle, surround. ²² πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ²³ συναπόλλυμι, destroy with, perish along with. ²⁴ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ²⁵ κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. ²⁶ ἐπιλείπω, fail, fall short. ²⁷ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ²⁸ Γεδεών, ὁ, Gideon. ²⁹ Βαράκ, ὁ, Barak. ³⁰ Ἰεφθάε, ὁ, Jephthah. ³¹ καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ³² ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ³³ φράσσω, stop, shut. ³⁴ λέων, οντος, ὁ, lion. ³⁵ σβέννυμι, quench, extinguish. ³⁶ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ³⁷ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ³⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ³⁹ ἰσχυρός, strong, mighty. ⁴⁰ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ⁴¹ παρεμβολή, ης, ἡ, camp, army. ⁴² κλίνω, cause to bend, bow. ⁴³ ἀλλότριος, strange, foreign.

νεκροὺς αὐτῶν: ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,¹ οὐ προσδεζάμενοι²
 τὴν ἀπολύτρωσιν,³ ἵνα κρείττονος⁴ ἀναστάσεως τύχωσιν:⁵ ἕτεροι 36
 δὲ ἐμπαιγμῶν⁶ καὶ μαστίγων⁷ πείραν⁸ ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν⁹ καὶ
 φυλακῆς: ἐλιθάσθησαν,¹⁰ ἐπρίσθησαν,¹¹ ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ 37
 μαχαίρας¹³ ἀπέθανον: περιῆλθον¹⁴ ἐν μηλωταῖς,¹⁵ ἐν αἰγείοις¹⁶
 δέρμασιν,¹⁷ ὑστερούμενοι,¹⁸ θλιβόμενοι,¹⁹ κακουχούμενοι²⁰ – ὧν 38
 οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος – ἐν ἐρημίαις²¹ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ
 σπηλαίοις²² καὶ ταῖς ὁπαῖς²³ τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, 39
 μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο²⁴ τὴν
 ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν⁴ τι προβλεψαμένου,²⁵ 40
 ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.²⁶

Τοιγαροῦν²⁷ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον²⁸ ἔχοντες περικείμενον²⁹ ἡμῖν 12
 νέφος³⁰ μαρτύρων, ὄγκον³¹ ἀποθέμενοι³² πάντα καὶ τὴν
 εὐπερίστατον³³ ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν³⁴ τὸν
 προκείμενον³⁵ ἡμῖν ἀγῶνα,³⁶ ἀφορῶντες³⁷ εἰς τὸν τῆς πίστεως 2
 ἀρχηγὸν³⁸ καὶ τελειωτὴν³⁹ Ἰησοῦν, ὃς, ἀντὶ⁴⁰ τῆς προκειμένης³⁵

¹ τυμπανίζω, torment, torture. ² προσδέχομαι, receive, wait for. ³ ἀπολύτρωσις, εὖ, ἡ, redemption, deliverance. ⁴ κρεῖττων, stronger, more excellent. ⁵ τυγχάνω, obtain, happen. ⁶ ἐμπαιγμός, οὐ, ὁ, scorn, mocking. ⁷ μάστιξ, ἰγος, ἡ, whip, scourge. ⁸ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ⁹ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ¹⁰ λιθάζω, throw stones, stone. ¹¹ πρίζω, saw (in two), saw. ¹² φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ¹³ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹⁴ περιέρχομαι, go about, go around. ¹⁵ μηλωτή, ἡς, ἡ, sheepskin. ¹⁶ αἰγίος, of a goat. ¹⁷ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ¹⁸ ὑστερέω, lack, need. ¹⁹ θλίβω, press, oppress. ²⁰ κακουχέω, treat evilly. ²¹ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ²² σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ²³ ὅπη, ἡς, ἡ, opening, hole. ²⁴ κομίζω, receive, bring. ²⁵ προβλέπομαι, foresee, provide. ²⁶ τελειόω, fill, fulfill. ²⁷ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ²⁸ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁹ περίκειμαι, be around, surround. ³⁰ νέφος, ους, τό, cloud, multitude. ³¹ ὄγκος, ου, ὁ, bulk, encumbrance. ³² ἀποτίθημι, put off, lay aside. ³³ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ³⁴ τρέχω, run, exercise myself. ³⁵ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ³⁶ ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ³⁷ ἀφοράω, fix one's eyes, see. ³⁸ ἀρχηγός, οὐ, ὁ, founder, leader. ³⁹ τελειωτής, οὐ, ὁ, perfecter, completer. ⁴⁰ ἀντὶ, instead of, in place of.

αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινεν¹ σταυρόν,² αἰσχύνῃς³ καταφρονήσας,⁴ ἐν
 δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. Ἀναλογίσασθε⁵ γὰρ τὸν 3
 τοιαύτην ὑπομεμενηκότα¹ ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν
 ἀντιλογίαν,⁶ ἵνα μὴ κάμητε⁷ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.⁸ 4
 Οὐπω⁹ μέχρι¹⁰ αἵματος ἀντικατέστητε¹¹ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν
 ἀνταγωνιζόμενοι:¹² καὶ ἐκλέλησθε¹³ τῆς παρακλήσεως,¹⁴ ἥτις 5
 ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,¹⁵ Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει¹⁶ παιδείας¹⁷
 κυρίου, μηδὲ ἐκλύου⁸ ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος:¹⁸ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ 6
 κύριος παιδεύει:¹⁹ μαστιγοῖ²⁰ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.²¹ Εἰς 7
 παιδεῖαν¹⁷ ὑπομένετε,¹ ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός: τίς γάρ
 ἐστὶν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει¹⁹ πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας,¹⁷ ἥς 8
 μέτοχοι²² γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι²³ ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα²⁴ 9
 τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς,²⁵ καὶ
 ἐνετρεπόμεθα:²⁶ οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ
 τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας 10
 κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευσιν:¹⁹ ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,²⁷ εἰς τὸ
 μεταλαβεῖν²⁸ τῆς ἀγιότητος²⁹ αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία¹⁷ πρὸς μὲν 11
 τὸ παρὸν³⁰ οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης:³¹ ὕστερον³² δὲ

¹ ὑπομένω, tarry, endure. ² σταυρός, οὐ, ὁ, cross. ³ αἰσχύνῃς, ης, ἡ, shame. ⁴ καταφρονέω, think little of, despise. ⁵ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ⁶ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ⁷ κάμνω, be weary, ill. ⁸ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ⁹ οὐπω, not yet. ¹⁰ μέχρι, until, as far as (gen). ¹¹ ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ¹² ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ¹³ ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ¹⁴ παρακλήσις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁵ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹⁶ ὀλιγώρω, regard lightly, despise. ¹⁷ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ¹⁸ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹⁹ παιδεύω, teach, educate. ²⁰ μαστιγῶ, whip, lash. ²¹ παραδέχομαι, receive, accept. ²² μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ²³ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ²⁴ εἴτα, then, thereafter. ²⁵ παιδευτής, οὐ, ὁ, instructor, one who disciplines. ²⁶ ἐντρέπω, turn about, reverence. ²⁷ συμφέρω, bring together, it is profitable. ²⁸ μεταλαμβάνω, partake of, share. ²⁹ ἀγιότης, ητος, ἡ, holiness. ³⁰ παρίμι, be present, have arrived. ³¹ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ³² ὕστερον, lastly, afterward.

καρπὸν εἰρηνικὸν¹ τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις² ἀποδίδωσιν
δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας³ χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα⁴ 12
γόνατα⁵ ἀνορθώσατε·⁶ καὶ τροχιάς⁷ ὀρθὰς⁸ ποιήσατε τοῖς ποσὶν 13
ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χῶλὸν⁹ ἐκτραπῇ,¹⁰ ἰαθῇ¹¹ δὲ μᾶλλον.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,¹² οὗ χωρὶς οὐδεὶς 14
ὄψεται τὸν κύριον· ἐπισκοποῦντες¹³ μὴ τις ὑστερῶν¹⁴ ἀπὸ τῆς 15
χάριτος τοῦ θεοῦ· μὴ τις ρίζα¹⁵ πικρίας¹⁶ ἄνω¹⁷ φύουσα¹⁸ ἐνοχλῇ,¹⁹
καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν²⁰ πολλοί· μὴ τις πόρνος,²¹ ἢ βέβηλος,²² 16
ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ²³ βρώσεως²⁴ μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια²⁵
αὐτοῦ. Ὅστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,²⁶ θέλων κληρονομήσαι²⁷ τὴν 17
εὐλογίαν,²⁸ ἀπεδοκιμάσθη·²⁹ μετανοίας³⁰ γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν,
καίπερ³¹ μετὰ δακρύων³² ἐκζητήσας³³ αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ³⁴ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ³⁵ πυρί, 18
καὶ γνόφῳ,³⁶ καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,³⁷ καὶ σάλπιγγος³⁸ ἤχῳ,³⁹ καὶ 19
φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο⁴⁰ μὴ

¹ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ² γυμνάζω, train, undergo discipline. ³ παρίημι, neglect, weaken. ⁴ παραλύω, relax, enfeeble. ⁵ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁶ ἀνορθώω, restore, strengthen. ⁷ τροχιά, ἄς, ἡ, wheel-track, path. ⁸ ὀρθός, straight, upright. ⁹ χῶλός, lame, deprived of a foot. ¹⁰ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ¹¹ ἰάομαι, heal. ¹² ἁγιασμός, οὐ, ὁ, consecration, holiness. ¹³ ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ¹⁴ ὑστερέω, lack, need. ¹⁵ ρίζα, ἡς, ἡ, root, that which grows from the root. ¹⁶ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ¹⁷ ἄνω, up, above. ¹⁸ φύω, grow up, spring up. ¹⁹ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ²⁰ μιάνω, stain, defile. ²¹ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ²² βέβηλος, worldly, profane. ²³ ἀντί, instead of, in place of. ²⁴ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ²⁵ πρωτοτόκια, ων, τό, birthright. ²⁶ μετέπειτα, afterwards. ²⁷ κληρονομέω, inherit, obtain. ²⁸ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ²⁹ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ³⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ³¹ καίπερ, although. ³² δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ³³ ἐκζητέω, seek out, inquire. ³⁴ ψηλαφάω, touch, handle. ³⁵ καίω, burn, ignite. ³⁶ γνόφος, ου, ὁ, darkness, gloom. ³⁷ θυέλλα, ἡς, ἡ, storm, whirlwind. ³⁸ σάλπιγξ, ἡ, trumpet. ³⁹ ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. ⁴⁰ παραιτέομαι, make excuse, refuse.

προστεθῆναι¹ αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον,² 20
 Κἂν³ θηρίον θίγῃ⁴ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·⁵ καί, οὕτως 21
 φοβερὸν⁶ ἦν τὸ φανταζόμενον,⁷ Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός⁸ εἰμι
 καὶ ἔντρομος.⁹ Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ 22
 ζώντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,¹⁰ καὶ μυριάσιν¹¹ ἀγγέλων, 23
 πανηγύρει¹² καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων¹³ ἐν οὐρανοῖς
 ἀπογεγραμμένων,¹⁴ καὶ κριτῇ¹⁵ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασιν
 δικαίων τετελειωμένων,¹⁶ καὶ διαθήκης νέας¹⁷ μεσίτη¹⁸ Ἰησοῦ, καὶ 24
 αἵματι ῥαντισμοῦ¹⁹ κρεῖττον²⁰ λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. 25
 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε²¹ τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
 ἔφυγον,²² τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι²¹ χρηματίζοντα,²³ πολλῶ
 μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι·²⁴ οὗ ἢ φωνὴ 26
 τὴν γῆν ἐσάλευσεν²⁵ τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,²⁶ λέγων, Ἐτι ἅπαξ
 ἐγὼ σείω²⁸ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, Ἐτι 27
 ἅπαξ,²⁷ δηλοῖ²⁹ τῶν σαλευομένων²⁵ τὴν μετάθεσιν,³⁰ ὡς
 πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.²⁵ Διὸ βασιλείαν 28
 ἀσάλευτον³¹ παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν
 εὐαρέστως³³ τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς³⁴ καὶ εὐλαβείας·³⁵ καὶ γὰρ ὁ θεὸς 29

¹ προστίθῃμι, add, add to. ² διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ³ κἂν, and if, even if. ⁴ θιγγάνω, touch, handle. ⁵ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ⁶ φοβερός, fearful, terrible. ⁷ φαντάζω, cause to appear. ⁸ εκφοβός, terrified, greatly terrified. ⁹ εντρομος, terrified, trembling. ¹⁰ επουράνιος, heavenly, celestial. ¹¹ μυριάς, ἄδος, ή, ten thousand, myriad. ¹² πανήγυρις, εως, ή, festive gathering, festival assembly. ¹³ πρωτότοκος, first-born. ¹⁴ απογράφω, register, enroll. ¹⁵ κριτής, ου, ό, judge. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁷ νέος, new, young. ¹⁸ μεσίτης, ου, ό, mediator, go-between. ¹⁹ ραντισμός, ου, ό, sprinkling, purification. ²⁰ κρεῖττων, stronger, more excellent. ²¹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²² φεύγω, flee, escape. ²³ χρηματίζω, instruct, reveal. ²⁴ αποστρέφω, turn away, turn back. ²⁵ σαλεύω, shake, excite. ²⁶ επαγγέλλομαι, promise, profess. ²⁷ ἅπαξ, once, once for all. ²⁸ σείω, shake. ²⁹ δηλώω, show, make clear. ³⁰ μετάθεσις, εως, ή, change, removal. ³¹ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ³² λατρεύω, serve, worship. ³³ ευαρέστως, acceptably. ³⁴ αἰδώς, οὐς, ή, modesty, shame. ³⁵ εὐλάβεια, ας, ή, awe, reverence.

ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.¹

Ἡ φιλαδελφία² μενέτω. Τῆς φιλοξενίας³ μὴ ἐπιλανθάνεσθε·⁴ διὰ **13**

ταύτης γὰρ ἔλαθόν⁵ τινες ξενίσαντες⁶ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε⁷ 3

τῶν δεσμίων,⁸ ὡς συνδεδεμένοι·⁹ τῶν κακουχουμένων,¹⁰ ὡς καὶ

αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος¹¹ ὁ γάμος¹² ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη¹³ 4

ἀμίαντος·¹⁴ πόρνους¹⁵ δὲ καὶ μοιχοὺς¹⁶ κρινεῖ ὁ θεός. 5

Ἀφιλάργυρος¹⁷ ὁ τρόπος,¹⁸ ἀρκούμενοι¹⁹ τοῖς παροῦσιν·²⁰ αὐτὸς

γὰρ εἴρηκεν, Οὐ μὴ σε ἄνω,²¹ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω.²² 6

Ὡστε θαρροῦντας²³ ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός,²⁴ καὶ οὐ

φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε²⁵ τῶν ἡγουμένων²⁶ ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν 7

λόγον τοῦ θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες²⁷ τὴν ἔκβασιν²⁸ τῆς

ἀναστροφῆς,²⁹ μιμείσθε³⁰ τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθές³¹ καὶ 8

σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ποικίλαις³² καὶ 9

ξέναις³³ μὴ παραφέρεσθε·³⁴ καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι³⁵ τὴν

καρδίαν, οὐ βρώμασιν,³⁶ ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν³⁷ οἱ

¹ καταναλίσκω, consume, consume utterly. ² φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ³ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ⁴ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ⁵ λανθάνω, escape notice, am hidden. ⁶ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁷ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁸ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ⁹ συνδέω, bind together. ¹⁰ κακουχέω, treat evilly. ¹¹ τίμιος, precious, honorable. ¹² γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ¹³ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ¹⁴ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ¹⁵ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ¹⁶ μοιχός, ου, ὁ, adulterer. ¹⁷ ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ¹⁸ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁹ ἀρκέω, assist, suffice. ²⁰ πάρεμι, be present, have arrived. ²¹ ἀνίμι, give up, loosen. ²² ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ²³ θαρρέω, of good courage, have confidence. ²⁴ βοηθός, ου, ὁ, helping, helper. ²⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁶ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁷ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ²⁸ ἐκβασίς, εως, ἡ, outcome, way out. ²⁹ ἀναστροφή, ης, ἡ, conduct, behavior. ³⁰ μιμέομαι, imitate, emulate. ³¹ χθές, yesterday. ³² ποικίλος, varied, manifold. ³³ ξένος, strange, stranger. ³⁴ παραφέρω, carry away, remove. ³⁵ βεβαιόω, confirm, secure. ³⁶ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ³⁷ ὠφελέω, profit, help.

περιπατήσαντες. Ἐχομεν θυσιαστήριον,¹ ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ 10
 ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ² λατρεύοντες.³ Ὡν γὰρ εἰσφέρεται⁴ 11
 ζώων⁵ τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως,
 τούτων τὰ σώματα κατακαίεται⁶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς.⁷ Διὸ καὶ 12
 Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιασῇ⁸ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς
 πύλης⁹ ἔπαθεν. Τοίνυν¹⁰ ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς 13
 παρεμβολῆς,⁷ τὸν ὀνειδισμὸν¹¹ αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν 14
 ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσιν ἐπιζητοῦμεν.¹² Δι' 15
 αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν¹³ θυσίαν¹⁴ αἰνέσεως¹⁵ διὰ παντὸς τῷ θεῷ,
 τοῦτ' ἔστιν, καρπὸν χειλέων¹⁶ ὁμολογούντων¹⁷ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
 Τῆς δὲ εὐποιᾶς¹⁸ καὶ κοινωνίας¹⁹ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:²⁰ τοιαύταις 16
 γὰρ θυσίαις¹⁴ εὐαρεστεῖται²¹ ὁ θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις²² 17
 ὑμῶν, καὶ ὑπέεικετε:²³ αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν²⁴ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν
 ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες: ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν,
 καὶ μὴ στενάζοντες:²⁵ ἀλυσιτελεῖς²⁶ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

¹ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³ λατρεύω, serve, worship. ⁴ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ⁵ ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ⁶ κατακαίω, burn up, consume entirely. ⁷ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ⁸ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ⁹ πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ¹⁰ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹¹ ὀνειδισμός, οὗ, ὁ, reproach, reviling. ¹² ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹³ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁵ αἶνεσις, εως, ἡ, praise. ¹⁶ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ¹⁷ ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁸ εὐποιᾶ, ας, ἡ, doing of good. ¹⁹ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²⁰ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²¹ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ²² ἡγέομαι, lead, be chief. ²³ ὑπέεικω, yield, give way. ²⁴ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ²⁵ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ²⁶ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθάμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν 18

ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφестhai.¹ 19

Περισσοτέρως² δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον³

ἀποκατασταθῶ⁴ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν⁵ ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα⁶ τῶν 20

προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον

ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι⁷ ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ 21

ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον⁸ ἐνώπιον

αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε⁹ τοῦ λόγου τῆς 22

παρακλήσεως:¹⁰ καὶ γὰρ διὰ βραχέων¹¹ ἐπέστειλα¹² ὑμῖν. 23

Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον¹³ ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν

τάχιον³ ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους¹⁴ ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς 24

ἀγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.¹⁵

¹ ἀναστρέφω, return, live. ² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ³ τάχιον, more swiftly. ⁴ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ⁵ ἀνάγω, lead up, restore. ⁶ ποιμὴν, ἐνος, ὁ, shepherd. ⁷ καταρτίζω, mend, fit. ⁸ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ⁹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁰ παράκλησις, εὐς, ἡ, exhortation, consolation. ¹¹ βραχύς, short, little. ¹² ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ¹³ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ¹⁴ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁵ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

25